Adres redactie en administratie:
Bureau Hoofdraadsman,
Coornherthuis,
Hoofdstr. 84, Driebergen
Telefoon 03438-2878
Redacteur A. Zoetebier
Hoofdraadsman

EGO

MAANDBLAD VAN DE HUMANISTISCHE GEESTELIJKE VERZORGING VOOR MILITAIREN. Nr. 9 - SEPTEMBER 1974 - 13e JAARGANG

Abonnementsprijs ƒ 6,— per jaar, te storten op postgirorekening 480414 t.n.v. Hoofdraadsman Humanistische Geestelijke Verzorging te Driebergen. Militairen ontvangen het blad op aanvraag zonder betaling.

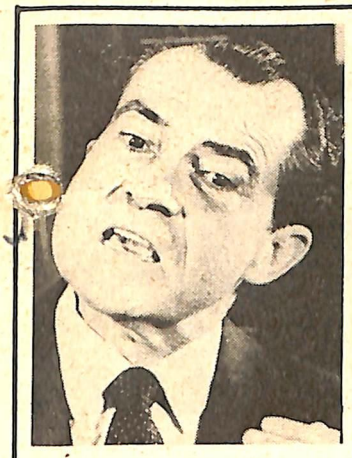

Wie is Nixon?
pag. 2

Het Humanistisch thuisfront in nood!
pag. 6

Topsport, toch iets anders?

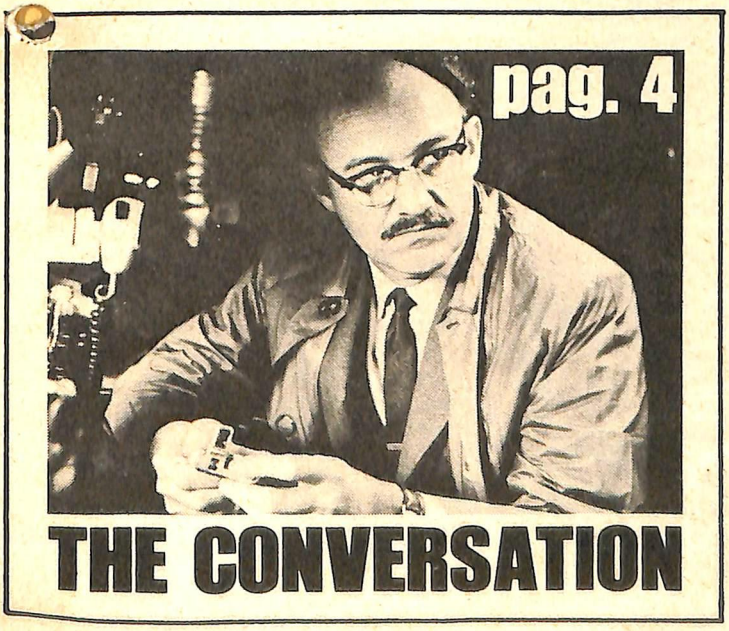

THE CONVERSATION
pag. 4

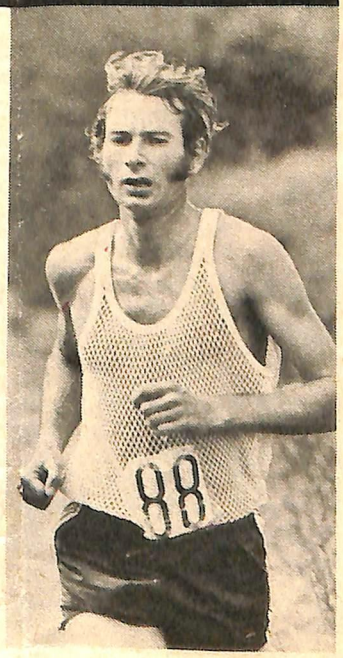

YOEGOSLAVIE
pag. 10

Wie is Nixon?

Richard Nixon is dus eindelijk afgetreden. Enkele jaren eerder dan hij dacht kan hij het vervolg op zijn boek „Six Crises" gaan schrijven.
Er is stof voor een lijvig werk: geen staatshoofd in de Amerikaanse historie is zozeer betrokken geweest bij een steeds heviger opeenvolging van crises dan deze tegenstrijdige 37e president van de VS, de man, die steeds verloor, verrassend terugkwam en uiteindelijk weer roemloos wegzakte.
Voor hij eindelijk de verlossende woorden uitsprak was hij hoe langer hoe meer een geval voor de psychiater aan het worden. Nu hij de Pijp aan Maarten heeft gegeven kunnen alleen gravers in de menselijke psyche nog vorsen naar de motieven en beweegredenen voor zijn onverklaarbare gedrag, culminerend in de Watergate-affaire.
Officiële psycho-analyses van Nixon bestaan er niet, of ze moeten in een kluis liggen bij een psychiater, bij wie nog niet is ingebroken. Zelf heeft hij altijd een enorme afschuw van psychiaters gehad. Hij weigerde met hen in eenzelfde ruimte te verkeren en bij zijn medewerkers brak in 1968 de grootste paniek uit, toen bleek dat in een forum, dat dat Nixon live voor de tv aan de tand zou voelen, ook een psychiater zou zitten. „Als hij dat ontdekt is het leed niet te overzien," aldus een van die medewerkers toen.
Richard Nixon is al zo'n dertig jaar voer voor psychiaters en vooral psycho-historici hebben telkens weer geprobeerd hem aan de hand van zijn jeugd en loopbaan te analyseren.
Nu hij zijn baan kwijt is, is het zinnig om in ieder geval wat meer te onthullen over het onderzoek dat de Amerikaanse hoogleraar Bruce Mazlish in zijn boek „Op zoek naar Nixon" heeft geopenbaard.
Want Nixon is hoe dan ook een uniek figuur. In zijn ambtsperiode is hij in meer schandalen gewikkeld geweest dan al zijn voorgangers sinds de laatste wereldoorlog bij elkaar. De Washington Post beweerde onlangs dat schandalen en ongeregeldheden bij Nixon thuishoren en symptomatisch zijn voor z'n bepaalde „way of life".
In zijn eerste politieke campagne, 26 jaar geleden, maakte hij zich al aan strafbare lasterpraktijken schuldig.
En Watergate heeft — als laatste schandaal in zijn carrière — bepaald niet op zichzelf gestaan. Naast alle smerige verkiezingspraktijken

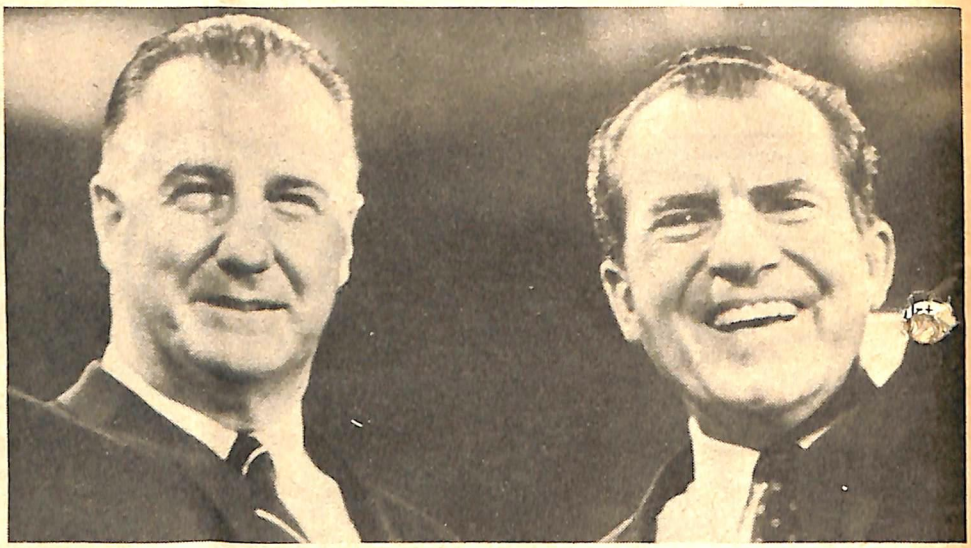

(inbreken, afluisteren, stichten van geheime fondsen, waar de gevers speciale regeringsgunsten voor kregen, misleiding van het publiek, vervalsing van opiniepeilingen, vertrouwelijke gegevens stelen, privélevens van tegenstanders navorsen) is er een hele lijst kwesties waar een sterke verdenking van corruptie op rust: het ITT-schandaal, het Melkschandaal, het Bankschandaal, het Zinkschandaal enz. enz.
Wat is de achtergrond van al die criminele praktijken geweest? Wat is de wereld achter Nixon?
Uit de psychohistorie van professor Mazlish van de „gesjochten Californische jongen, die het dank zij zijn grote ijver, opportunisme, intelligentie en acteertalent tot president van Amerika bracht" komt Nixon naar voren als een ondoorzichtige, raadselachtige figuur.
Volgens Mazlish en andere psychiaters heeft hij een echte overtuiging nooit gehad. Hij werd altijd weer tussen uitersten heen en weer geslingerd.
Mazlish verklaart dat uit de verhouding tot zijn resolute moeder, die als vrome quaker haar naaste meer liefhad dan zich zelf en zijn maatschappelijk mislukte vader, die een cynische, defaitistische figuur was. Daarom was hij als vice-president vóór de interventie in Vietnam, maar toen Eisenhower er zich tegen keerde, keerde hij om als een blad aan een boom.
Dezelfde moeilijk verklaarbare ommezwaai maakte hij vele jaren later, toen hij „uit liefde voor de vrede" de oorlog in Vietnam beëindigde, na het land eerst volgepomt te hebben met bommen om te laten zien dat hij geen zwakkeling was en Amerika geen „hulpeloze reus".
Precies zo was het met zijn houding tegen de communisten. Jarenlang was hij de kampioen van de koude oorlog, plotseling ontpopte hij zich als de grote ontspanningskampioen met Rusland en China, een feit, waar hij in zijn afscheidsrede nog eens zo hypertrots op terugkwam.
Die bereidheid om steeds een andere rol te spelen heeft bij Nixon volgens Mazlish geen politieke maar een persoonlijke, diepere psychische oorzaak. Van nature is hij onzeker. De rol die hij voor zichzelf heeft uitgezocht heeft hij nodig om te weten wat hij moet doen en hoe hij moet optreden. Elke nieuwe rol bepaalt zijn karakter.
In 1968, toen hij na al zijn mislukkingen (de strijd tegen Kennedy in 1960, het verloren gevecht om het gouverneurschap van Californië in 1962) eindelijk weer victorie kon kraaien en president werd, werd hij wat zelfverzekerder. Maar zijn aangeboren onzekerheid bleef en hij had niet het vermogen zijn carrière van eenvoudige jongen tot president geestelijk te verwerken.
Biografen hebben hem beschreven — opvallend eensgezind trouwens — als een „wantrouwig man met een onzekere oogopslag als van een hond met een slecht geweten." Hij heeft steeds geprobeerd om zichzelf zeker

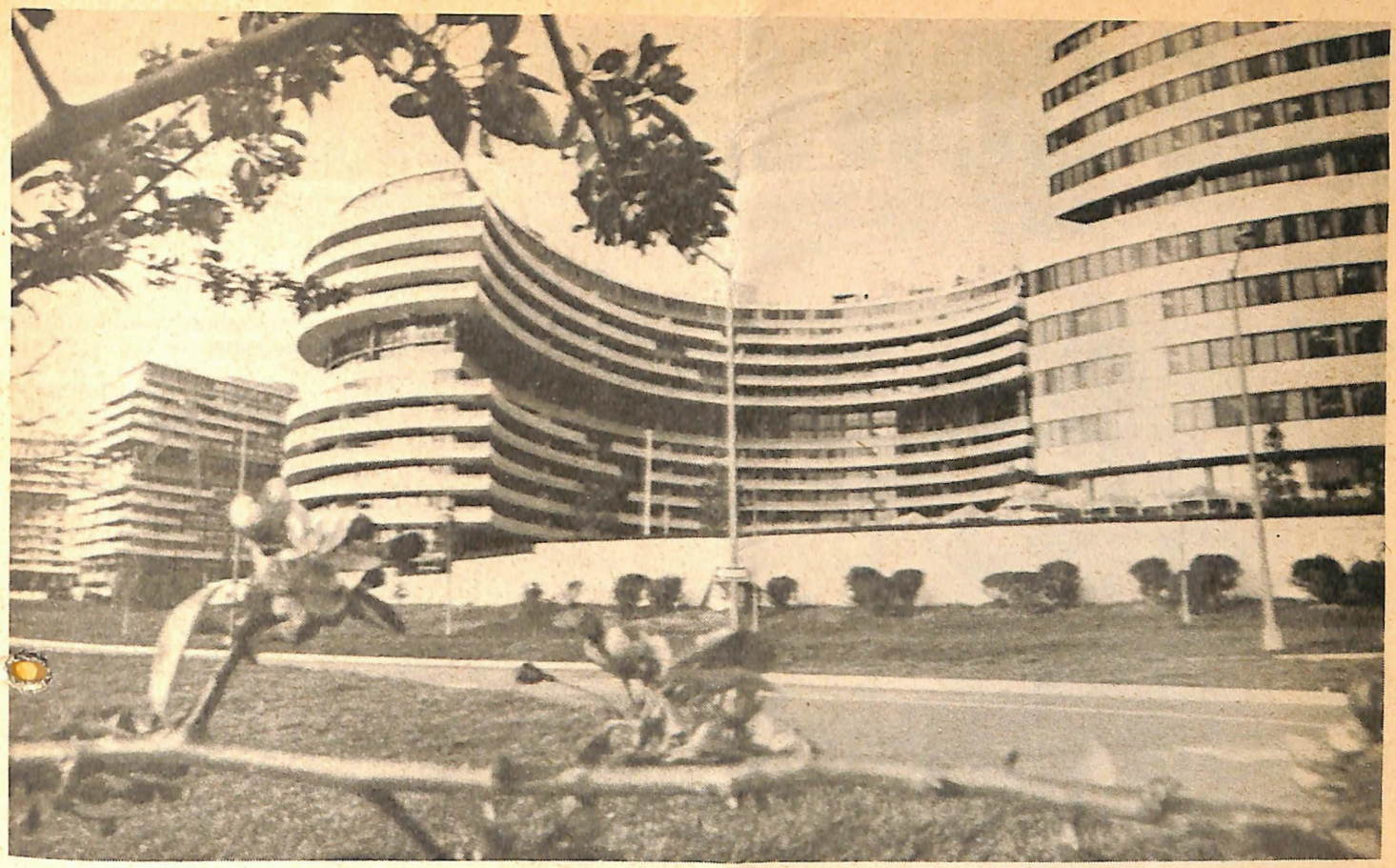

te stellen door anderen door het slijk te halen. Die onzekerheid heeft hem tenslotte ook in het Watergate-moeras doen belanden.
Hoewel iedereen er van overtuigd was dat hij van Mc Govern in 1972 zou winnen werd hij zo verteerd door angst en onzekerheid dat hij toch zou verliezen dat in die sfeer Watergate ontstond. Een nieuwe verkiezingsnederlaag zou een zo gigantische aanslag op zijn ego zijn geweest, dat hij dat niet meer had kunnen verdragen.
Volgens de psycho-historici heeft in Nixons gedachtenwereld het begrip verraad altijd een beslissende rol gespeeld. Onbewust beschouwde hij het als verraad dat zijn moeder hem in zijn jeugd enkele jaren alleen liet, omdat ze met zijn aan tbc lijdende broer Harold in een gezonder klimaat wilde leven. Zijn hele leven bleef hem die angst achtervolgen verraden te worden. Door vrienden, medewerkers, ondergeschikten. Toen hij in het Witte Huis zat heeft hij zich dan ook helemaal van die mogelijke werkelijkheid afgeschermd door een muur voor zich op te trekken in de vorm van de nu ook al bijna veroordeelde heren Haldemann en Erlichmann. Zijn angst afhankelijk te zijn sloeg om in de sterk ontwikkelde wil de onafhankelijke krachtpatser te spelen. In zijn particuliere leven bleef hij altijd een eenzame individualist.
Naar de mening van de psycho-historici heeft de angst voor zijn eigen gevoelens en schuldcomplexen geleid tot twee andere typische

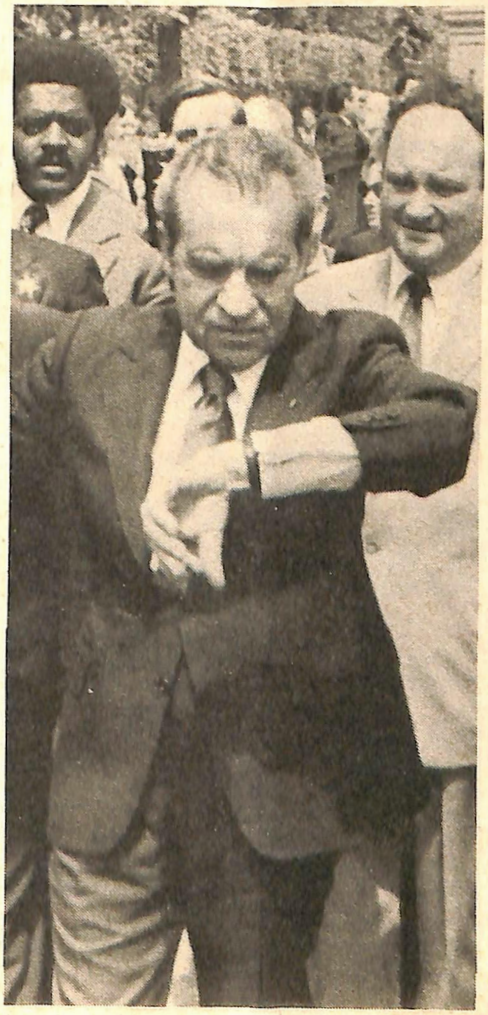

Nixon-eigenschappen: agressiviteit en een opmerkelijke zelfbeheersing.
Veel mensen heeft het een speciaal gevoel van opluchting gegeven toen hij uiteindelijk „vrijwillig" besloot op te stappen. Psychiaters, die zich jarenlang met zijn fenomeen hebben beziggehouden hielden er al rekening mee, dat hij — zover in de hoek gedrongen — op het laatste nog best in staat kon zijn een internationale crisis uit te lokken.
Het zou namelijk mogelijk zijn geweest, aldus deze deskundigen, dat de man die eens zei dat „grote leiders ertoe veroordeeld zijn grote crises het hoofd te bieden omdat zij anders verschrompelen en sterven" — wanneer hij zou beseffen dat de Watergate-crisis groter is dan hij zelf en hij gelooft eraan te gronde te gaan — een conflict zou fabriceren, dat de wereld aan de rand van een oorlog zou brengen. Dan zou hij namelijk zijn grootste heldenrol hebben kunnen spelen: die van vredestichter.
Daar zijn we dan tenminste voor gespaard gebleven.

RIEN ROBIJNS

THE CONVERSATION

Met dergelijke (en ook nu in Amerika leverbare) apparatuur wordt de privacy van menig Amerikaan geschonden

Regisseur William Friedkin van de veelbesproken film The Exorcist (De duiversuitbanner), vorige maand in maar liefst vijftien Nederlandse bioscopen in ons land in première gegaan, gelooft heilig in het succes van zijn film. Want met de maker van The Godfather, Francis Ford Coppola, heeft hij om honderdduizend dollar gewed dat The Exorcist het bij de kassa's zal winnen van The Godfather. Die honderdduizend dollar heeft Friedkin wel nodig, want zijn film is tot nu toe Hollywoods duurste van de laatste jaren: 28 miljoen gulden (!). En dat wil zoveel zeggen als tweeëneenhalf keer het bedrag als op de begroting stond.
Uiteraard heeft Coppola nonchalant gereageerd op deze uitdaging. Immers, zijn Godfather is een nog niet te kloppen succes en daarmee legde hij de basis voor escapades van filmische aard. Zo'n deal zal Coppola niet licht aangaan met American Graffiti (produktie) of met THE CONVERSATION (regie en scenario). Immers, deze laatste film is nou niet bepaald een produkt dat borg staat voor een overweldigend kassucces. Niettemin is The Conversation een film met een subtiel gegeven, waarin met name Gene Hackman zijn kunnen etaleert. The Conversation (letterlijk „het afgeluisterde gesprek") is het verhaal over een afluisterexpert die tot de ontdekking komt dat zijn opdracht tot 'bugging'

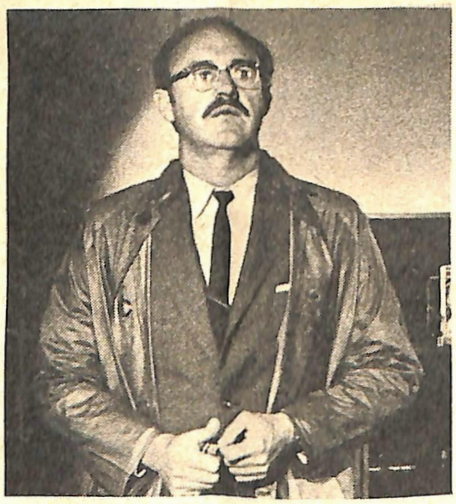

Gene Hackman alias Henry Caul, 'the best bugger of the west'

tevens een onderdeel vormt in een moordplan.
Vreemd genoeg laat The Conversation maar een schijntje zien van het ware afluisterwerk, zoals dat heden ten dage wordt bedreven in de Verenigde Staten. Iedereen is langzamerhand op de hoogte van het Watergateschandaal; kwalijke afluisterpraktijken die werden uitgevoerd in opdracht van de toenmalige Amerikaanse president Nixon. Geen film dus voor bandjes en radio-enthousiastelingen. Wel een film voor mensen die zich kunnen indenken hoe een persoon reageert op dergelijke praktijken. 't Is gemakkelijk anno 1974 de link te leggen tussen Watergate en deze film. Maar Francis Ford Coppola speelde al in 1966 met de idee om privacy gekoppeld aan afluisteren in een film te verbeelden. Drie jaar later kreeg Coppola pas de geest en hij schreef een script, dat ruwweg was gebaseerd op ideeën die hij had opgedaan na het lezen van boeken van Hesse en na het zien van Antonioni's Blow Up. Vorig jaar werd The Conversation op de produktielijst gezet van The Directors' Company, een samensmelting van de capaciteiten van Coppola, William Friedkin en Peter Bogdanovich. Maar Paramount moest bijspringen met 4½ miljoen gulden om de 56 draaidagen te kunnen bekostigen.
Het resultaat is niet daverend, het verhaal is vrij mat, de lokaties roepen geen oooh's en aaah's op, de bijrollen zijn ronduit zwak. Maar Gene Hackman redt veel, zo niet alles. Getooid met bril, snor en voortdurend lopend in een doorzichtig plastic regenjas, beheerst deze 43-jarige acteur elk beeld. Hij stijgt duidelijk boven regiepatronen uit die Coppola uitstippelde, maar geneert zich niet om al te klare indicaties direct uit te voeren en door te spelen naar zijn partners.
Overigens is het opvallend dat Hackman — zich bewust van zijn capaciteiten en zijn onverbiddelijk succes met The French Connection — zich zeer integer gedraagt. Haast verlegen komt hij over als Harry Caul, de 'best bugger of the west'. Hij is trots op zijn vak, zijn kunnen en zijn onafhankelijkheid. Hij wil zijn opdrachtgever tonen dat zijn apparatuur elke situatie aankan. Net zoals de fotograaf in Blow Up, ervaart Caul dat de rationele benadering van zijn objecten op den duur niet past bij zijn innerlijk gedragspatroon. Het blijkt duidelijk als hij collega's uit het vak mee naar zijn studio neemt voor een borrel achteraf. Moeizaam laat hij zich dan verleiden iets te vertelen over het werk, over bepaalde stunts. Maar Caul klapt letterlijk dicht, wanneer een ex-assistent hem pest met een tape jazz-muziek. Caul speelt namelijk in zijn „vrije" tijd saxofoon en hij blaast mee met platen waar hij de solo heeft uitgefaded. Het zijn die momenten waarop Caul zich niet kan verweren, hij blijkt duidelijk een hulpeloos iemand te zijn die werk als

hobby ziet en laat prevaleren boven contact met de maatschappij.
Nota bene een maatschappij net zo corrupt als de kerk, waar hij af en toe te rade gaat.
Als blijkt dat Caul — op de hoogte van een moordplan — duistere machinaties niet kan verhinderen en tot overmaat ook blijkt dat hijzelf wordt afgeluisterd, dan is elk geloof de grond ingeboord. Zelfs de Heilige Maria moet het ontgelden. Ook daar kan een microfoontje in verborgen zitten.
De slotbeelden van The Conversation zijn niet best (Caul is op zoek naar micro's en sloopt alles in zijn appartement), maar ze geven wel de teneur weer van het maatschappijbeeld dat Coppola heeft willen oproepen: totale verloedering. Een technocratie is leuk zolang de mens het zelf in de hand kan houden, doch wee de ongelukkige die zich laat inpalmen. Zelfdestructie is dan het resultaat. Gelukkig voor Harry Caul bestaat er nog zoiets als muziek. Het is de enige én ook schrale troost die de film ons meegeeft.

Peter J. Morée

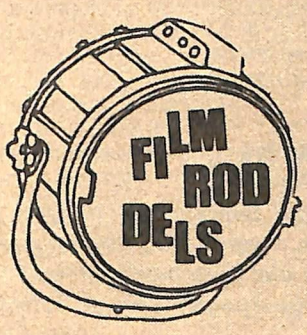

BUD ABBOTT, partner van Lou Costello en in vroeger dagen het roemruchte A & C-duo vormend, heeft zijn laatste sick-joke niet meer beleefd: hij stierf op 78-jarige leeftijd. Tot op hoge leeftijd was deze unieke „aangever" nog actief in de filmbusiness. Zo sprak hij in 1967 nog voor het Hanna-Barbera tekenfilmconcern tweehonderd films vol met achtergrondstemmen. De eerste film, die het tweetal maakte (One night in the tropics) werd voltooid in 1940 en was voor de bazen van Universal voldoende aanleiding om Abbott & Costello voor nóg 27 films te contracteren. Later voltooiden zij voor andere maatschappijen nog acht films. Het was vaak rauw grollen- en gooi- en smijtwerk, dat voor een groot deel ook gepikt werd uit eerdere films van Oliver Hardy en Stan Laurel. Hun laatste film heette Abbott and Costello meet the Mummy (1955), maar toen al bleek het insiders dat het duo elkaar niet meer kon velen. In 1965 verscheen er nog een compilatie onder de titel The world of Abbott and Costello.

FUNNY GIRL krijgt een nakomertje: Funny Lady. MGM contracteerde Barbra Streisand voor de titelrol. Omar Sharif en James Caan helpen mee om de glorie van La Streisand verder te doen uitstralen. Overigens zal James Caan eerst Rollerball moeten voltooien — regie van Norman Jewison. Caan reist momenteel tussen Duitsland (München) en de Londense Pinewood-studio's, want deze spy-film wordt geheel op locatie opgenomen.

WALT DISNEY PRODUCTIONS heeft een nieuwe film op stapel staan. Dit keer geen tekenwerk, maar heus mensenspel met niemand minder dan Peter Ustinov en Helen Hayes. Alle opnamen worden in Engeland gedaan, want One of our dinosaurs is missing (Hé, waar is die dinosaurus nou gebleven?) is het verhaal van een geheim agent, die een stel kinderjuffies achter de broek zit omdat deze lieve meisjes iets vreselijk geheimzinnigs hebben ontdekt in een Londens museum. Robert Stevenson regisseert onder leiding van producer Bill Walsh, die ook tekende voor het script.

DE FRANSE nouvelle vague-filmer Claude Chabrol heeft een serie films voor de televisie vervaardigd, waaronder drie met Henry James-verhalen. Van de ORTF kreeg Chabrol ook nog opdracht om met een budget van drie ton elk nog vier SF-verhalen te verfilmen.

BINNENKORT OOK in ons land te verwachten The Odessa file. Lees wel eerst het vlot leesbare boek van Frederick Forsyth. Het is het verhaal over een freelance journalist (Jon Voight), die achter het bestaan van een organisatie van voormalige SS'ers komt. Mary Tamm speelt een zeer wulpse stripper, die dolverliefd wordt op de journalist. Ronald Neame is de zeer talentrijke regisseur, die zijn kans heeft gegrepen om van het al filmisch geschreven boek een nog pakkender rolprent te maken.

DE ZOON VAN Robert Mitchum, Christopher speelt de hoofdrol in een SF-film, Once getiteld. Alle opnamen vinden plaats op een eiland voor de kust van Californië. De film wordt niet geschikt geacht voor het grote publiek, zodat Once alleen in arthouses vertoond zal worden.

JACK NICHOLSON heeft eindelijk kennis kunnen maken met de capaciteiten van de begaafde Pools-Amerikaanse regisseur Roman Polanski. Chinatown, „een traditioneel detectiefje in een modern jasje", is een film in de stijl van Bogart/Cagney, alleen het beeld is wat kleurrijker en breder. Jack Nicholson is een privé-detective die verzeild raakt in de machinaties van een gangster-syndicaat. Faye Dunaway, John Huston en Perry Lopez vertolken de belangrijkste rollen. Polanski kon het ook niet laten en duikt af en toe voor de camera op.

TOCH KOMT er een vervolg op The pink Panther. Blake Edwards heeft het aangedurfd om The return of the pink panther met wie anders dan Peter Sellers in productie te nemen. Christopher Plummer, Catherine Schell, Herbert Lom, Victor Spinetti en nog tien anderen van naam zullen proberen de lachers op hun hand te krijgen.

DONALD DUCK is zojuist 40 jaar geworden. Wat binnen afzienbare tijd 's wereld meest beroemde kwaker zou worden, zag zijn levenslicht in een radioshow met Mickey Mouse in 1934. Zijn filmdebuut maakt Donald in datzelfde jaar (The wise little hen), drie jaar later schitterde hij met vriendin Daisy in Don Donald. Donald Duck „maakte" nog 127 tekenfilmpjes en vijf avondvullende speelfilms (The three caballeros, o.a.). Al die jaren heeft Donald de stem meegekregen van Clarence Nash, een entertainer die gespecialiseerd is in het imiteren van vogels en dieren.

P.J.M.

Het Humanistisch thuis-front in nood!

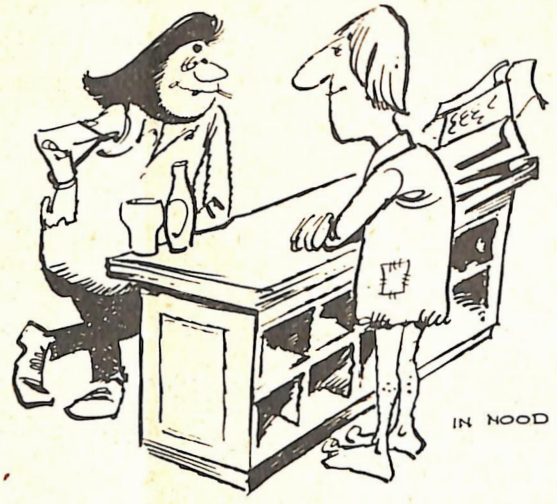

Deze kreet is diepe ernst, want als er dit jaar geen veranderingen komen, moeten we gaan denken aan opheffen.
Dat zou toch eeuwig jammer zijn. Amper bestaan we 10 jaar, of we zouden moeten gaan liquideren. Om te laten zien hoe jammer dat zou zijn heb ik een paar raadslieden, die regelmatig in een Humanistisch Militair Tehuis werken, gevraagd eens te vertellen wat zij van dat Tehuis vinden.
Hun meningen vindt u hieronder.
Gaat het in onze Tehuizen dan niet zo slecht? Neen, het gaat er juist goed, het aantal bezoekers stijgt voortdurend, en dat kun je aan de omzetcijfers goed zien.
Wat is er dan toch aan de hand?

1e Voor de straatcollectes zijn geen collectanten te vinden, want de jongelui hebben andere dingen te doen;

2e De subsidies, die we van alle mogelijke bedrijven en instellingen krijgen worden steeds kleiner, of we krijgen niets meer.
Daar zijn de economische toestanden en de fusies bijvoorbeeld de schuld van;

3e De overheidssubsidies worden maar mondjesmaat aangepast aan de sterk stijgende kosten.

Hoezo, sterk stijgende kosten?

Laat ik voorop stellen dat de loonkosten stijgen en vooral dat wij daar natuurlijk aan mee doen! Minimum jeugdlonen en andere stijgende loonposten vinden onze sympathie. Maar ze putten ons wel uit. En straks is het op.
De militairen willen zelf ook die minimum jeugdlonen, en zij zullen het er dus mee eens zijn dat wij die aan ons personeel ook uitbetalen. Alleen de overheid is niet zo scheutig met aan ons die daardoor ontstane tekorten aan te vullen.
Daarom de vraag aan U, lezers.

Helpt ons uit de nood. Laat zien dat onze Tehuizen Uw waardering genieten. Stuur ons Uw bijdrage. Vul de girokaart in en, vergeet dan niet Uw eigen naam en gironummer te vermelden, dat bespaart ons zeer veel werk.

Dank U wel, en tot ziens in een van onze Tehuizen.

Henk van Sandwijk,
voorzitter

TE KLEINE SUBSIDIES.

H.M.T. Seedorf

Ons tehuis in Seedorf in West-Duitsland heeft een bijzondere plaats in de aktiviteiten van het thuisfront. Niet alleen omdat het verreweg het grootste van de tehuizen is. Het bijzondere wordt vooral bepaald door de aard van gebruik en de positie van de bezoekers.
Door het lange van huis zijn — inclusief de weekends — is de behoefte aan een plaatsvervangend tehuis groot. Daarom wordt door een grote vaste bezoekerskern plus een groot aantal mensen dat meer incidenteel komt, van de geboden faciliteiten en diensten gebruik gemaakt.
De „eigen sfeer" wordt wel het beste aangegeven door afzwaaiers die als kenmerk van het H.M.T. gaven: „Je kunt er jezelf zijn" of ook „Je kunt er je onttrekken aan de kazernesleur (bed - bar/bier - bioscoop - bar/bier - bed). Ook de aanduiding „Het is hier gelukkig niet zo kommercieel" is een kompliment voor beheerders en personeel, zeker als men weet hoe achter de schermen de „kommercie" juist zoveel zorgen baart.

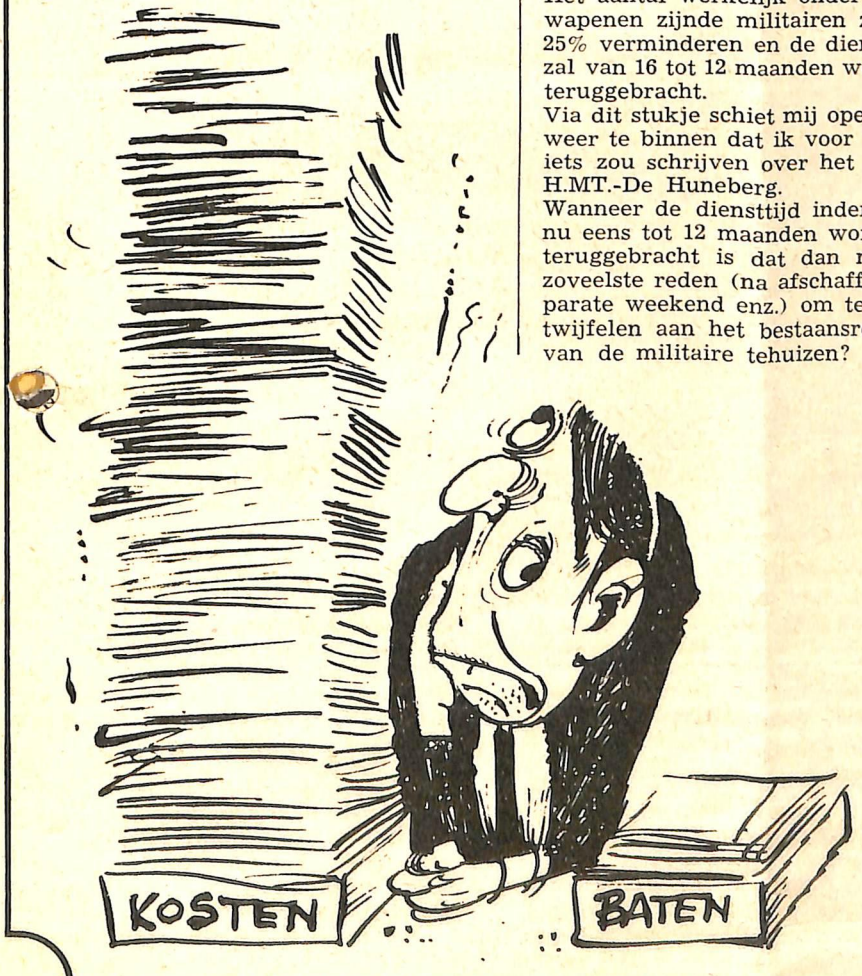

Van de geboden faciliteiten is de Nederlandse boekenwinkel het aparte noemen waard. Zij heeft in het Westduitse isolement zowel voor de dienstplichtige als voor de beroepsmilitair en zijn gezin belangrijke culturele betekenis.
M. Dekkinga

H.M.T. de Huneberg

Genietend van het mooie vakantieweer (Bretagne) probeer ik het nieuws een beetje te volgen via Franse kranten (naar de enig te verkrijgen Nederlandse krant „de Telegraaf" gaat, en zeker in de vakantie, mijn belangsteling niet uit).
Tussen het grote wereldnieuws („Benauwde uren voor Nixon breken aan", Junta in Griekenland bezweken" en „Franco z'n gezondheidstoestand verder achteruit") ontdek ik opeens in een regionaal krantje een berichtje over de Nederlandse defensie-plannen onder het kopje:
NEDERLAND GAAT DE-MOBILISEREN
De komende begroting voorziet een vermindering van 15% op defensie.
Het aantal werkelijk onder de wapenen zijnde militairen zal met 25% verminderen en de diensttijd zal van 16 tot 12 maanden worden teruggebracht.
Via dit stukje schiet mij opeens weer te binnen dat ik voor EGO iets zou schrijven over het H.MT.-De Huneberg.
Wanneer de diensttijd inderdaad nu eens tot 12 maanden wordt teruggebracht is dat dan niet de zoveelste reden (na afschaffing parate weekend enz.) om te twijfelen aan het bestaansrecht van de militaire tehuizen?
Ik dacht van niet om me maar tot de Huneberg te beperken, deze ligt dicht bij de legerplaats Havelte.
Voor het merendeel van de dienstplichtigen, die niet over een auto beschikken, is het militaire tehuis, buiten de kazerne, de enig aangewezen ruimte om eens wat anders te ondernemen ('n zeer geïsoleerde ligging, zoals dat ook voor de meeste andere legerplaatsen geldt).
Naast de rekreatieve funktie die het huis heeft (o.a. TV-zaal, gelegenheid om te tafeltennissen en te biljarten), wordt het gebruikt voor de geestelijke verzorging (alle gv.bijeenkomsten vinden er plaats), wordt er driftig gebruik gemaakt van de studieruimte, houdt de V.V.D.M. er vergaderingen en vinden er in de wintermaanden film- en diskussie-avonden plaats.
Het is de familie Donker die, met veel enthousiasme, sinds mei van dit jaar De Huneberg beheert.
Het tegendeel van een verminderde belangstelling voor het tehuis valt waar te nemen.
Deze feitelijke konstatering is belangrijker dan een lang betoog om aan te tonen dat het H.M.T. De Huneberg nog steeds nadrukkelijk in een behoefte voorziet.
Wim Heij
raadsman Havelte

H.M.T. Nunspeet

Enkele jaren geleden besloten de geestelijke verzorgers van het opleidingscentrum voor de Infanterie te Ermelo om gezamenlijk conferentiedagen voor de dienstplichtigen te houden.
Een experiment dat zo langzamerhand op andere plaatsen ook van de grond komt en misschien in de toekomst op bredere schaal gaat plaatsvinden.
De dienstplichtigen van het opleidingscentrum voor de Infanterie gaan daartoe regelmatig naar het Humanistisch Militair Tehuis in Nunspeet gelegen temidden van de bossen op de Veluwe. Tot grote voldoening van mijn collega's/teamgenoten dominee Jan Koen, aalmoezeniers Frans Thiesen en Harris Brautigam, hebben we vele dagen in dit tehuis gastvrijheid genoten, zodat we in een ontspannende omgeving met de deelnemers ons werk kunnen doen.
Op die manier kunnen onze tehuizen een bijdrage leveren tot het vormingswerk binnen het kader van de geestelijke verzorging.
Don Nyèssen

Topsport, toch iets anders?

Een van de opvallendste eigenschappen van sportbeoefening is, dat het zo aardig is. En een van de grootste aardigheden is weer, om de sport die je bedrijft zo goed mogelijk uit te oefenen. En daar zit je dan weer met al je maatschappij-kritische opvattingen, met de afkeer jegens een prestatie-samenleving, met je huiver voor „wie niet werkt, verdient niet beter", met je nivellerings-ideeën. Is die sport dan toch geen afspiegeling van het maatschappelijk verkeer, ligt die sport dan toch „iets anders"?
Toen we de Nederlandse profwielrenner Gerard Vianen in een interview voor Vrij Nederland eens vroegen naar socialisme in de wielersport, antwoordde hij: „Socialisme in de wielersport? Tja, dat lijkt me moeilijk. Ik denk dat we gauw klaar zijn als we vóór de race tegen elkaar zeggen: laten we 100 kilometer gaan rijden en de prijzen verdelen. Nee, dan is de spanning weg en de lol eraf. Bovendien heb ik nog een bepaalde eerzucht, ik rijd graag een prijsje. Als ik 25 gulden kan verdienen in een premiesprint, rijd ik daarvoor graag iets harder."
En dat is het nou net. Er zijn toch weinig mensen die plezierige bezigheden niet zo aardig mogelijk willen doen. Als de topsport-critici Crum en Vinnai hun kritiek uiten op de topsport, op zijn maatschappelijke nevenverschijnselen als beangstigende massa's, hysterische supporters en het „de arbeider via het passief beleven van topsport afleiden van zijn sociale (desnoods klasse)strijd", dan proberen Crum en Vinnai hun kritiek (en terecht) zo perfect en uniek (en wetenschappelijk) mogelijk weer te geven, hopende op het meest originele op hun gebied in vergelijking met voorgaande werken.
Op een heel ander terrein streeft die topsporter precies hetzelfde na, alleen valt zijn poging tot bereik van het „unieke" zo duidelijk prestatief te vertalen, nog los gezien van de emoties die hij losweekt.
Hoe meer je over dit hele probleem van de prestatie in de sport nadenkt, bekeken vanuit sport-kritisch standpunt, hoe minder — althans ik persoonlijk — je er uitkomt.
Het is toch doodgewoon fantastisch om mensen als Van Hanegem, Cruyff, Neeskens, Jongbloed, Mulder en Hulshoff zo perfect mogelijk te zien

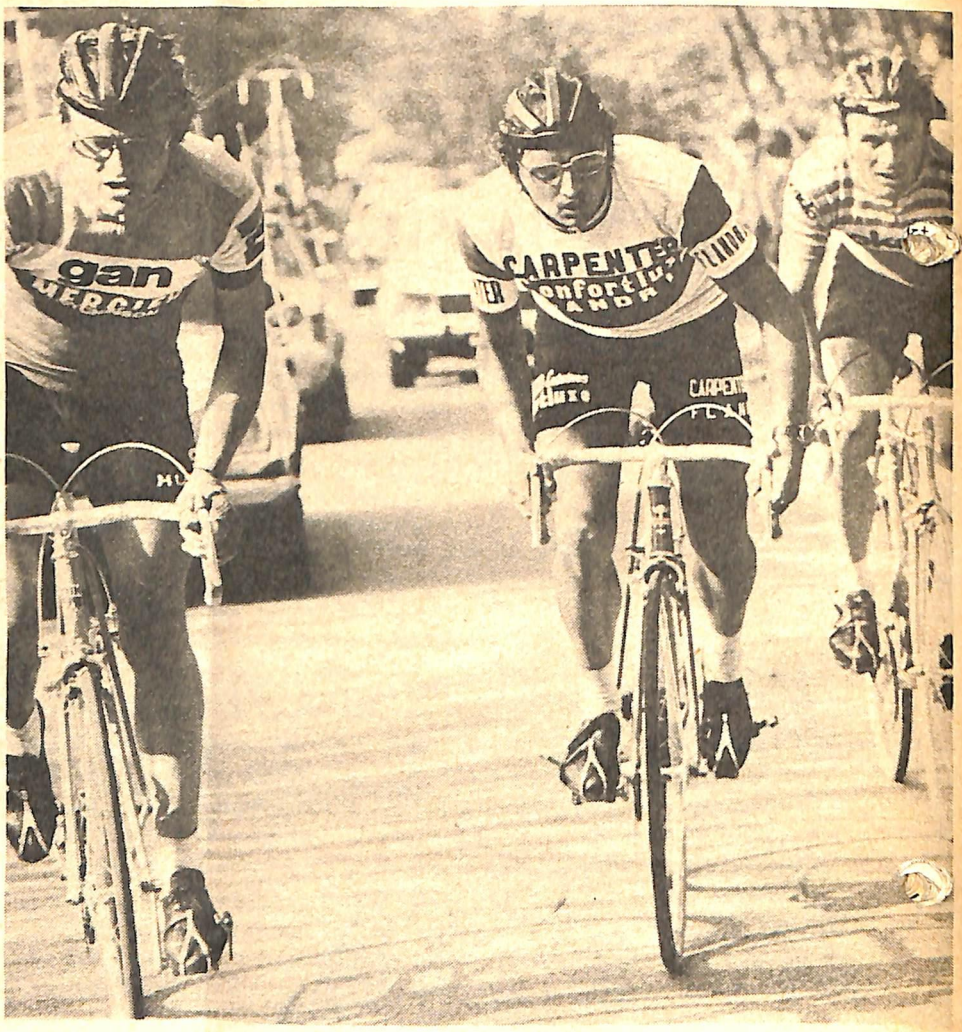

voetballen. En omdat een paar miljoen mensen dat vinden, heb je al gauw die logische maar op sommige momenten beangstigende massa, „verslaafd door de voetbaldope". Op zichzelf een best prettige verslaving, maar tja, wat beweegt die massa, hoe komen die mensen zo gek? Is het zuiver de aantrekkingskracht van de sport?
Je hoeft geen socioloog of massapsycholoog te zijn om te constateren dat sport, en met name voetbal, de grootste supportersschare trekt in sociaal en kwa welvaart arme gebieden. Hoe slecht er ook gevoetbald wordt in Italië, het stadion van Napels zit vol. En denk vooral niet dat het een comfortabel stadion is. Want het is ook weer een typisch Nederlands welvaartsverschijnsel dat stadion-directies streven naar zo comfortabel mogelijke plaatsen en naar de makkelijkst mogelijke bereikbaarheid via trein, bus of auto, om op die manier het stadionbezoek niet verder te laten teruglopen.
Maar terug naar de vorige kern.
Onder gelijke of vaak zelfs mindere voetbalomstandigheden trekt Rotterdam altijd meer publiek dan Amsterdam, de levende, gezellige wereldstad. De verklaring dat Feyenoord ten opzichte van het ver-

gelijkbare Ajax en Sparta tegenover het arme FC Amsterdam het meeste publiek trekken, wordt gezocht in de leefbaarheid en de recreatie-mogelijkheden die beide steden bieden, waarbij een verband wordt gezien tussen veel publiek en het „arbeidende" Rotterdam en weinig publiek en het „swingende" Amsterdam. Zo ligt Milaan ook veel gunstiger dan Rome. Manchester en Liverpool hebben een pré ten opzichte van Londen; Glasgow is helemaal een van grijsheid stervende stad en heeft „daarom" twee veel publiek trekkende clubs, bij dat „daarom" nog steeds van nevenfactoren naast de voetbalsport uitgaande. Parijs, toch geen kleine stad, heeft jaarlijks de grootste moeite een van zijn drie profclubs in de hoogste afdeling te laten spelen, laat staan dat er publiek komt. En heeft Rinus Michels ook al niet diverse keren verkondigd dat achter het enthousiasme voor zijn FC Barcelona veel meer dan voetballiefde schuilt? De frustratie van toch al zwaar onderdrukte mensen ten opzichte van hoofdstad Madrid krijgt via de voetbalsport een institutionele mogelijkheid zo gevaarloos mogelijk naar voren te komen, gevaarloos in ieder geval voor het fascistische regime van dictator Franco. Het gaat me te ver om deze amateur-psychologisch vertaalde veronderstelling van Michels te vertalen op bijvoorbeeld Nederland, maar toch... Kortom, wat is wijsheid. Daarom nu terug naar de studio.

En in de studio, waar u nog net de laatste tonen van het orkest van Mantovani met „Strangers in the Night" hoort wegebben, geloven we toch weer wel in „socialisme in de sport", uitgaande van die beginselen in de ideologie die uitgaan van medezeggenschap. Want waarom moet bijvoorbeeld wielrenner Hennie Kuyper gedwongen worden voor zijn baas, de sponsor, ergens te rijden, waar zijn andere baas, de bond, hem onder druk zet door te stellen: Okee, dan geen deelname aan de wereldkampioenschappen.

Wat ik bedoel: waarom doet die sportwereld er zo lang over om in te zien dat zoveel problemen voorkomen zouden kunnen worden, als de betrokkene zelf eens mag beslissen wat voor hem het beste is, en dat hij zelf, en niet zijn twee „bazen", eens naar een oplossing mag zoeken. Waarom moet je, als je een sport op hoger niveau gaat beoefenen, en dat doet iedereen met talent, altijd geconfronteerd worden met baantjes-jagende officials? Waarom moet Nederlands beste super-langeafstands-loper Geert Jansen, te licht bevonden worden voor Rome door hoogspring- en 400 meter-deskundigen? Ja, zal de Atletiek Unie zeggen: Jansen wilde geen deskundige begeleiding, want die was er wel. Maar als Jansen die begeleiders nou eens ondeskundig vindt, bijvoorbeeld omdat hun ideeën verouderd zijn, dan is Jan lastig en eigenwijs. En dan kun je bondsmensen alleen maar overtuigen met super-prestaties. Zo niet, dan denkt de „bons" dat hij gelijk heeft, want: zie de resultaten. Dat Geert Jansen dagelijks als pure amateur, die voor zijn sport alleen maar offers brengt, twee uur traint, ach wat doet dat er toe.

Iemand die aanvankelijk ook zo moeilijk lag binnen de KNAU, was 5- en 10-kilometerspecialist Jos Hermens. Maar hij loopt zo goed, dat de bond niet om hem heen kan — ondanks geweigerde bondsbegeleiding — en hem noemt als voorbeeld dat je ook als kritische sporter binnen de bond bestaansmogelijkheden hebt. Maar vraag niet hoeveel onwil en tegenwerking Hermens bij de KNAU heeft moeten overwinnen.

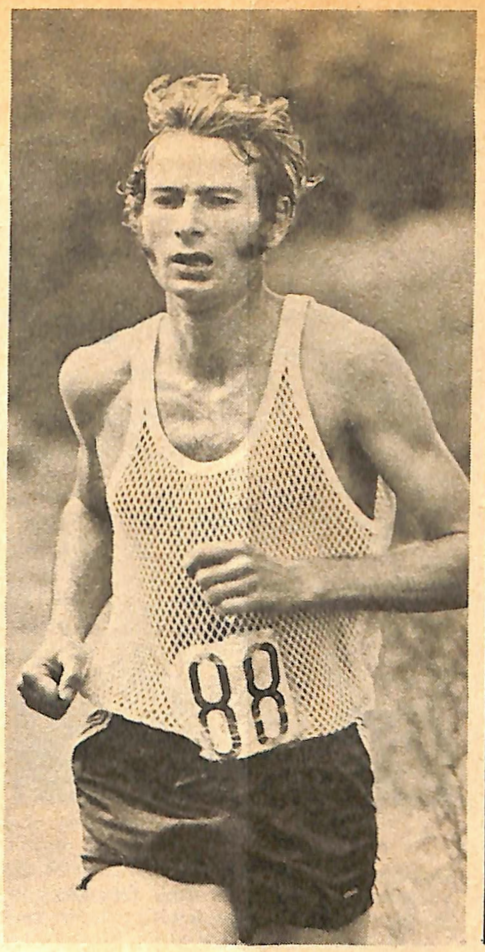

Kortom: leve de inspraak, maar dan wéér weet ik het niet.

Want welke voetballer die op de bank zit, is het eens met zijn plaats als reserve? Zijn niet de Jan Boskampen, Rinus Israels en Dick Schneiders de grootste critici van trainer Coerver bij Feyenoord. Dus toch een trainer die alles voor het zeggen heeft?

Daarom terug naar het begin: een van de opvallendste eigenschappen van de sportbeoefening is dat het zo aardig is. Houen zo!

P.S. Iedere vergelijking met de werkelijheid berust op een toevalligheid.

FRITS BAREND

YOEGO-SLAVIE 2

In ons vorige artikel hebben wij ons beziggehouden met de interne problemen van de Zuidslavische staat. Daarbij zijn in het kort de problemen geschetst van een multi-nationale samenleving die enerzijds weinig centralisatie verdraagt maar anderzijds voortdurend de neiging vertoont tot desintegratie. Verder hebben wij nog aandacht besteed aan het stelsel van arbeiderszelfbestuur der ondernemingen waarvan de conclusie zou kunnen zijn dat men er weliswaar in is geslaagd binnen een socialistische samenleving de knellende banden van het staatsdirigisme kwijt te raken, maar is blijven steken in een soort vrije markteconomie zonder door te stoten tot het doel: het leggen van de economische macht in handen der werknemers.
Thans willen wij twee andere Yoegoslavische experimenten behandelen; dat der buitenlandse politiek en de defensie.
Het buitenlands beleid van Yoegoslavië wordt gekenmerkt door een politiek van niet-gebondenheid aan een van de twee grote machtsblokken en het zoeken van aansluiting bij andere niet-gebonden landen. Op het gebied van de defensie tracht men een traditioneel conventioneel leger te combineren met de tactiek van de partisanenstrijd en de inschakeling van de gehele bevolking.

De buitenlandse politiek.

In de eindfase van de tweede wereldoorlog werden tussen Stalin en Churchill officieuze afspraken gemaakt om elkaars invloedssferen af te bakenen. Het verhaal gaat dat dit gebeurde door het elkaar toeschuiven van briefjes waarop percentages van de wederzijdse invloed in een bepaald land. Daarbij werd aan de Sowjet-Unie een overheersende positie in de Oosteuropese landen toegekend. Yoegoslavië was ook toen niet zo'n duidelijk geval. De wederzijdse invloeds-aanspraken waren 50-50. Terwijl in de overige Oosteuropese landen de bevrijding van de Duitsers voornamelijk geschiedde door het Rode Leger, wist Tito dit op eigen kracht te doen. Zeker in de tweede helft van de wereldoorlog konden de Duitsers, ondanks stationering van een flink aantal divisies, zich er niet op beroemen Yoegoslavië te beheersen. De goed georganiseerde partisanenorganisatie onder leiding van Tito beheerste grote delen van het land volledig. De Yoegoslavische staat kon dan ook nog gedurende de oorlog worden uitgeroepen, in niet door de

Duitsers gecontroleerd gebied. Wel verschenen er op het einde van de oorlog Russische troepen in Yoegoslavië maar zij konden er geen aanspraak op maken de Zuidslaven van de Duitsers bevrijd te hebben. Weliswaar was Tito communist en zijn partisanenstaat zou een communistische zijn, niettemin was het zelfbewustzijn der Yoegoslavische volkeren, ook gelet op hun historische achtergrond, zo groot dat hier een slechte bodem aanwezig was voor Stalins idee van de totale onderwerping van de buitenlandse communistische partijen aan Moskou. Al spoedig kwam het in Yoegoslavië tot moeilijkheden met de Russen. Milovan Djilas, lange tijd Tito's enige medewerker, vertelt in zijn boek „Gesprekken met Stalin" dat reeds snel problemen rezen in verband met het gedrag van de Russische troepen en de aanmatigende houding van Russische officieren en partijfunctionarissen. Niettemin, vooralsnog stond ook Tito een nauwe relatie met het Mekka der communistische beweging, de Sowjet-Unie, voor ogen. Er kwam een uitgebreid Russisch econ. hulpprogramma op tafel, waarover ook onmiddellijk moeilijkheden ontstonden. Stalin stond een soort internationale econ. taakverdeling in het Oostblok voor ogen. Tito wilde echter zijn land ook econ. zo veelzijdig mogelijk opbouwen en niet als een soort toeleveringsbedrijf voor de Sowjet-Unie. Moeilijkheid volgde op moeilijkheid en in 1948 kwam de breuk tussen Stalin en Tito. Kern van de zaak was de weigering van de Yoegoslaven de heerschappij van Moskou te aanvaarden. Zij stonden op het recht hun eigen problemen op hun eigen wijze aan te vatten en stelden de eigen oplossingen boven Russische principes en programma's. Men moet zich wel realiseren wat deze breuk betekende. Het waren gelovige marxisten die de Moskouse kerk verlieten omdat zij de nationale belangen en hun eigen waarde stelden boven de internationale solidariteit tussen de communistische volken. Voor hen betekende op dat moment solidariteit onderwerping en men koos het isolement.
Onmiddellijk volgde een enorme verkettering. Het Titoïsme kreeg een eervolle plaats naast het Trotskyisme als verderfelijke afwijking in de leer. De eigen weg van Yoegoslavië was begonnen.
Gegeven de situatie van de beginnende koude oorlog en de daarmee gepaard gaande verdeling van Europa, zou het niet onlogisch zijn geweest als Yoegoslavië na de breuk met Moskou, zijn heil zou hebben gezocht in het westerse kamp. Tito deed dit niet. Hij stond op zijn recht een eigen interpretatie te hebben van het Marxisme, maar hij bleef Marxist. Hij benadrukte zeer nadrukkelijk zijn onafhankelijke opstelling en een nogal agressief optreden in de kwestie Triëst (betwist tussen Italië en Yoegoslavië) en het neerhalen van westerse vliegtuigen die de grens schonden. Men kon ook de vraag stellen of hij een andere keuze had. Zou niet een zich richten naar het westen een ingrijpen van het Rode Leger tot gevolg hebben gehad? Toch was westerse econ. hulp welkom. Deze kwam dan ook in overvloed, waarbij van de zijde van de VS niet zonder meer altruïstische bedoelingen verondersteld hoeven te worden.
Jaren van schipperen tussen Oost en West begonnen. Al te uitgesproken anti-Russische politici werden verwijderd (Djilas bijvoorbeeld) maar telkens werd nadrukkelijk vermeden in Westers vaarwater te komen. Vaak ging een koerswijziging in anti-Russische zin gepaard met fulminaties in de pers tegen het westerse kapitalisme. Niettemin was het risico tussen Oost en West fijngemalen te worden reëel aanwezig. Tito zocht dan ook naar bondgenoten. Hij vond deze in de zgn. „derde wereld", de zgn. ontwikkelings- of zich ontwikkelende landen. Samen met Nasser van Egypte en Nehroe van India was hij de initiator van een poging een derde blok te vormen tussen Oost en West, het blok der zgn. „Non-aligned countries", de niet-gebonden landen (niet gebonden aan enig blok).

Bovendien hechten de Yoegoslaven grote waarde aan internationale instellingen als de Verenigde Naties, waar zij hun onafhankelijke stem konden laten horen in het koor der volkeren.
Tot nu toe heeft deze politiek van Tito, de politiek van het schipperen tussen Oost en West, succes gehad. Geen poging is van Russische zijde ondernomen om op gewelddadige wijze de Yoegoslaven binnen hun invloedssfeer terug te halen. Zeer fel was Tito's reactie op het neerslaan van de Hongaarse opstand in 1956, terwijl ook de inval in Tsjecho-Slowakije de mobilisatie van het Yoegoslavische leger tot gevolg had. Een aantal argumenten zijn aan te voeren voor de gematigde Russische houding.
— Men constateerde dat, alhoewel een verwerpelijk dissident, Tito niet „overliep".
— De goede betrekkingen van Yoegoslavië met de derde wereld zouden, onder omstandigheden, als een rug voor de Sowjet-Unie kunnen dienen.
— Het Yoegoslavische econ. experiment van het „arbeiderszelf-bestuur" was wellicht de moeite van het bekijken of „uitzieken" waard.
— Een militaire operatie tegen Yoegoslavië zou een zeer kostbare en langdurige zaak worden gezien de mogelijkheid van de Yoegoslavische defensie terug te vallen op de partisanentactiek.
— Risico van westerse interventie was aanwezig (gezien de oorspronkelijke 50-50 verdeling van invloed).
Ook van westerse zijde viel de druk mee, voornamelijk omdat men zich realiseerde dat een „bekering" van Yoegoslavië de Sowjet-Unie zou kunnen provoceren.
Zo is ook nu nog Yoegoslavië de „grijze vlek" in een Europa dat voor het overige keurig verdeeld is langs het steeds roestiger wordende „ijzeren gordijn". Toch kan men ook wel eens van westerse militaire zijde horen dat een militair optreden van de Sowjet-Unie tegenover Yoegoslavië de NATO niet zo passief kan laten zoals dit het geval was in de kwestie Hongarije en Tsjecho-Slowakije. Met name doelt men dan vaak op de strategische waarde die de havensteden aan de Adriatische kust hebben voor de beheersing van de Middellandse zee.
Het kan wel degelijk ook een nadeel zijn bij een voor het overige zo keurige indeling van Europa in West en Oost, daartussen in zo'n onzeker gebied te hebben. Bij een duidelijke afbakening weten beide partijen waaraan zij zich te houden hebben en wat de consequenties zijn. Geen van beide partijen durft echter te voorspellen wat de reacties van de beide partijen zijn in een conflict rond Yoegoslavië. In Europa leven wij helaas nog steeds bij gratie van de afschrikking. Afschrikking werkt (hopen wij) bij gratie van een duidelijk inzicht in oorzaak en gevolg. Ten aanzien van een zo onduidelijk gebied als Yoegoslavië is nog steeds het risico van miscalculaties van een van beide partijen aanwezig.
Overigens moet ook hier weer gesteld worden dat het met name president Tito is die virtuoos het middel van het balanceren tussen Oost en West duidelijk weet te hanteren. Hij kon daarbij bogen op uitstekende relaties met grootheden als Nasser, Nehroe en Soekarno.
Van dit viermanschap, de inspiratoren van de niet-gebondenheids-gedachte is hij de enig overgeblevene. Het blok van de niet-gebonden landen, zo totaal verschillend als deze waren naar aard, karakter en belangen, moest het hebben van inspirerende figuren, mensen van het eerste uur, mensen die aan de wieg van de onafhankelijkheid van hun land hadden gestaan. Deze generatie lijkt plaats te hebben gemaakt voor meer technocratisch georiënteerde mensen. Het gevoel bestaat dan ook dat de fut een beetje uit de gedachte der niet-gebondenheid is. De positie van Yoegoslavië zal er niet eenvoudiger op worden.

De defensie

Het karakter van de Yoegoslavische strijdkrachten is zowel oorzaak als gevolg van de bijzondere opstelling van het land. Dat Tito na de oorlog een onafhankelijke positie kon innemen ten aanzien van de Sowjet-Unie was niet op de laatste plaats te danken aan het feit dat hij zijn land niet met behulp van buitenlandse strijdkrachten hoefde te bevrijden. De socialistische federale republiek Yoegoslavië kwam voort uit de strijd van Tito en zijn partisanenleger tegen de Duitsers.
Ondanks deze partisanentraditie werd na de oorlog begonnen met de opbouw van een normaal conventioneel leger. Deze opbouw werd in geforceerd tempo doorgezet na de breuk met Stalin in 1948.

De dreigende taal vanuit het Oosten deed Yoegoslavië het ergste vrezen. Ondanks de zo noodzakelijke economische opbouw werd een leger van plm. 500.000 man uit de grond gestampt. De defensieuitgaven stegen in 1952 tot 22 pct van het nationaal inkomen. Zelfs werden tot een bedrag van 750 miljoen dollar wapens in Amerika gekocht.
Na de dood van Stalin nam de spanning geleidelijk af en werden ook de defensielasten terug gebracht tot ongeveer 6 pct van het nationale inkomen in 1968.
In dat jaar vond echter de Russische inval in Tsjecho-Slowakije plaats en de gelijktijdige verkondiging van de zogenaamde „Bresjnew doctrine" die op zijn minst een relativering betekende van de soevereiniteit van de socialistische volkeren.
Men vreesde in Yoegoslavië dat hier de nieuwe poging werd gedaan tot onderwerping van alle communistische staten. In dezelfde tijd speelde de opbouw van een Russische vloot in de Middellandse Zee, die op zich waarschijnlijk weinig met Yoegoslavië te maken had maar dit land met zijn lange kustlijn wel kwetsbaar maakte. Men zag zich voor het probleem gesteld opnieuw een afdoende militaire afschrikkingsmacht op te bouwen.

Daarbij deden zich de volgende moeilijkheden voor:
— Een nieuwe opbouw van een massaal leger was zowel economisch onhaalbaar als politiek onverkoopbaar. Men was begonnen aan de hoogst noodzakelijke opbouw van de economie die door versterking van de krijgsmacht verstoord zou worden. Bovendien betekende nieuwe opbouw van een groot leger een nieuwe centralistische tendens terwijl men juist bezig was aan het proces van

decentralisatie naar de deelstaten toe.
— Een beroep doen op buitenlandse hulp was slechts in zoverre mogelijk als dit niet het opgeven van de onafhankelijke koers in de buitenlandse betrekkingen betekende. Wapenzendingen van grote mogendheden gaan echter meestal vergezeld van politieke bedingen en het stellen van voorwaarden.
— Bovendien bleek het een bijna onoplosbaar probleem een zodanig leger op te bouwen dat weerstand kon bieden aan de geconcentreerde vuurkracht en mobiliteit van de strijdkrachten van grote mogendheden. Vertrouwen op mobilisabele strijdkrachten zou moeten betekenen dat deze in enkele uren in plaats van een dag of week paraat zouden moeten zijn.
Het antwoord op de gevoelde bedreiging zocht men, uitgaande van bovenstaande problemen in een totaal nieuw concept van verdediging:

De totale nationale verdediging

Begin 1969 is de nieuwe wet op de nationale Defensie aangenomen die geheel teruggrijpt op de oude partisanentraditie. Deze werd eigenlijk reeds in de grondwet verankerd door de opname daarin van een artikel dat kapitulatie onder elke omstandigheid verbiedt en ieder burger de plicht oplegt te vechten tegen aanvallers van het land.
De opzet is de afschrikkende kracht niet zozeer te leggen bij de confrontatie van de aanvaller met een goed conventioneel leger, maar de tegenstander ervan te overtuigen dat, ook als hij erin slaagt door de verdediging van het „normale" leger heen te breken, hij te maken krijgt met een totaal gemobiliseerde bevolking die het de aanvaller onmogelijk zal maken het gehele gebied te beheersen.
De Yoegoslavische legerleiding gaat er vanuit dat indien de opzet van de totale nationale verdediging slaagt, een eventuele aanvaller 8,5 soldaat nodig heeft om elke km² van Yoegoslavië te veroveren én te bezetten. In het totaal zouden daarvoor dan 2 miljoen soldaten nodig zijn, een aantal dat ook de Sowjet-Unie zich waarschijnlijk nauwelijks kan permitteren.
De Joegoslavische totale nationale defensie bestaat uit twee hoofdcomponenten:

1. **Het Yoegoslavisch Volksleger,** een modern uitgerust conventioneel leger met de gebruikelijke indeling in landmacht, luchtmacht en marine.

2. **De territoriale eenheden,** de bewapende bevolking georganiseerd per republiek, gebied, gemeente, commune en werkgemeenschap.
Als derde component zou nog kunnen gelden de **civiele verdediging** met als taken o.a. brandbestrijding, zorg voor de volksgezondheid, aanleg van schuilkelders en het verzorgen van evacuaties.
Ad 1) Het Yoegoslavische Volksleger is niet hét militaire machtsapparaat, maar staat op gelijke voet met, wordt aangevuld door, de territoriale eenheden. Het is een instrument van het federale gezag met de volgende taken:

a. het beveiligen van de grenzen

b. het afslaan van een **beperkte** aanval

c. bij een **massale** aanval de mobilisatie van de totale bevolking mogelijk te maken.

Ad 2) De bedoeling is 15 pct van de bevolking in de Territoriale verdedigingsmacht op te nemen.
Op dit moment schijnt de sterkte zo'n 600.000 man te zijn waarbij nog 300.000 man van jeugdeenheden komen.
Het zwaartepunt in de opbouw ligt voorlopig op:

a. **Gemeenteniveau.** Eenheden op compagniesterkte met verdedigingstaken binnen de gemeentegrenzen. Primaire taken zijn de objectverdediging en de verdediging tegen parachutisten

b. **Lokaal niveau,** vorming om eenheden per produktie-eenheid.
— ter verdediging van fabrieken
— ter uitvoering van civiele verdedigingstaken
— met de opdracht, na verlies van de fabriek op te lossen in de overige territoriale verdedigingseenheden.

c. **Nationaal (-republiek)niveau.** Hier wordt gewerkt aan de vorming van zeer mobiele eenheden van bataljonssterkte. Zij moeten in staat zijn gevechten te leveren tegen de binnenvallende strijdkrachten, zij zijn de versterking van het volksleger maar kunnen ook zonder dit opereren.
Het geheel is er op gericht dat, ook al mocht bij een massale aanval het volksleger verslagen worden en desintegreren (capitulatie is niet mogelijk), de aanvaller te maken krijgt met een georganiseerd geheel van het gewapende volk dat op alle plaatsen en niveaus de aanvaller afbreuk kan doen en het hem onmogelijk maakt het gehele land te beheersen.
Dit experiment is des te belangwekkender omdat ook in verschillende westerse landen een discussie wordt gevoerd over de mogelijkheid van „civil defense". Onlangs zijn hierover in Nederland nog enkele ideeën verkondigd door de Politieke Partij Radicalen, waarbij op te merken is dat het Yoegoslavische bergland niet te vergelijken is met het vlakke Nederland. Ook in Duitsland zijn er meer mensen als Afheldt (Max Planck Institut) die er van uitgaan dat voorkomen moet worden dat in de verdediging tegen een agressor juist datgene wordt vernietigd wát men wil verdedigen. Zo zouden ook de steden niet verdedigd moeten worden maar zou men zich meer moeten richten op bijv. het georganiseerd verstoren van de verbindingen van de vijand. Doel zou moeten zijn de vijand duidelijk te maken dat hij het land wel kan bezetten, maar het niet kan beheersen. Hieruit zou dan ook weer een stuk afschrikking voortkomen. Voor zover men een potentiële agressor er van kan overtuigen dat hij 2 miljoen soldaten nodig zal hebben om Yoegoslavië te beheersen, is de kans groot dat hij zich wel twee keer bedenkt.
Ondertussen is de opbouw van het systeem van algemene volksverdediging in Yoegoslavië niet zonder risico's voor het land zelf. Zoals wij reeds eerder stelden, bestaan er in het land nogal wat spanningen tussen diverse bevolkingsgroepen (Serven versus Kroaten bijv.).
Een van de oplossingen van dit probleem was een verregaande decentralisatie naar de deelrepublieken. Hierbij sloot dan ook aan de opbouw per regio van de territoriale verdedigingseenheden.
Gezien echter de problemen die er zijn met gebieden die zich af en toe té gedecentraliseerd of zelfs separatistisch opstellen, zou de opbouw van strijdkrachten per regio onder omstandigheden het gevaar van een burgeroorlog dichterbij kunnen brengen.

Slot.

Recapituleren wij tot slot de bijzonderheden van het Yoegoslavisch „model".
— Het samenleven van zoveel nationaliteiten binnen een staat heeft geleid tot een verregaande decentralisatie. Het daaraan verbonden risico dat verwoord wordt in de opmerking dat Tito „de enige Yoegoslaaf" is, schijnt ook de laatste tijd meer te worden onderkend.
In de nieuwe grondwet zijn dan ook weer meer centralistische tendensen te bespeuren.
— Het stelsel van het arbeiderszelfbestuur der ondernemingen heeft niet beantwoord aan de verwachtingen dienaangaande in binnen- en buitenland. Zonder te kunnen spreken van een mislukking moet worden geconstateerd dat de economie van het land nog steeds in zorgwekkende toestand verkeert.
— De onafhankelijke koers van Yoegoslavië in de buitenlandse politiek is tot nu toe een succes gebleken. Daartegenover staat dat het blok van „ongebonden landen" waarvan Yoegoslavië een der inspiratoren was, zich niet als een blijvende kracht van betekenis op het wereldtoneel heeft kunnen handhaven.
— Wat betreft het systeem der totale nationale verdediging is het nog te vroeg om van een slagen of mislukken te spreken. Het is echter voor een land dat reeds zoveel centrifugale krachten in zich bergt een niet te veronachtzamen risico zijn gewapende macht te decentraliseren.
Veel van het hierboven beschrevene moet op rekening van de inspirerende en gezaghebbende leiding van president Tito worden geschreven. Het Yoegoslavië van ná Tito zal een nog groter experiment zijn dan het nu reeds is.

WIL SCHEELEN

Interne Voorlichting Luchtmacht

Adres redactie en administratie:
Bureau Hoofdraadsman,
Coornherthuis,
Hoofdstr. 84, Driebergen
Telefoon 03438-2878
Redacteur A. Zoetebier
Hoofdraadsman

EGO

MAANDBLAD VAN DE HUMANISTISCHE GEESTELIJKE VERZORGING VOOR MILITAIREN NR. 10 - OKTOBER 1974 - 13E JAARGANG

Abonnementsprijs ƒ 6,— per jaar, te storten op postgirorekening 480414 t.n.v. Hoofdraadsman Humanistische Geestelijke Verzorging te Driebergen. Militairen ontvangen het blad op aanvraag zonder betaling.

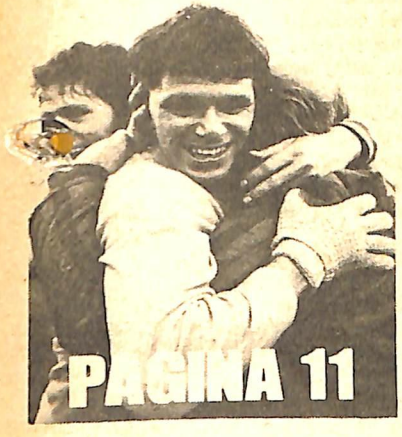

PAGINA 11

VROUWEN BEGINNEN HUN MENING TE GEVEN VOORDAT ERNAAR WORDT GEVRAAGD OP PAGINA 6

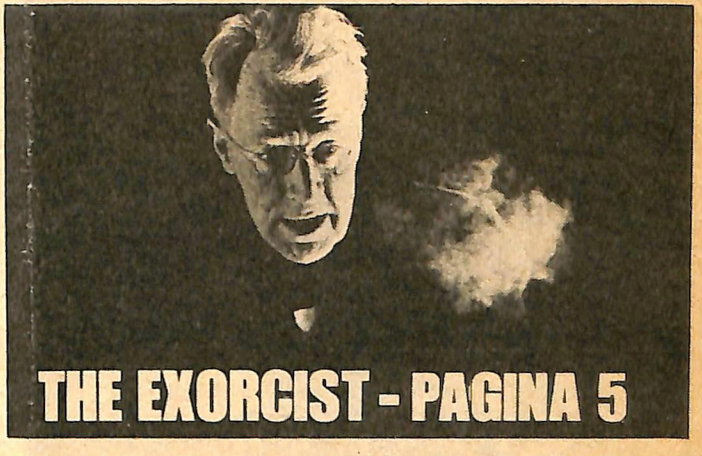

THE EXORCIST - PAGINA 5

Vaste medewerkers:
Frits Barend
Wim Jesse
Bert van de Kamp
Peter J. Morée
Rien Robijns
Casper Vogel
Bert Vuijsje
Dick Zaal

EN VERDER LITERATUUR OP PAGINA 3
DISTRIKTS-MEDEDELINGEN OP PAGINA 9
EVENALS HET COORNHERTHUIS

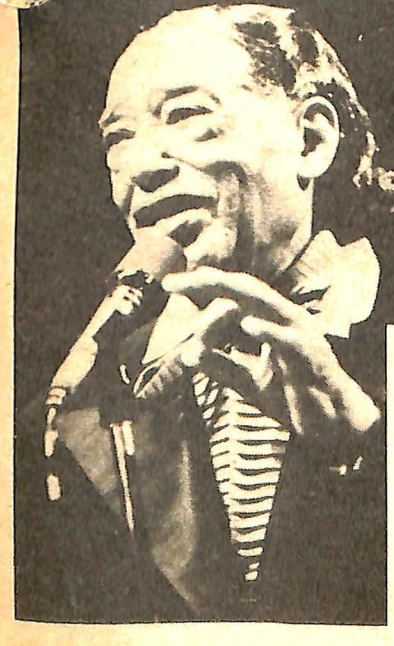

DUKE ELLINGTON'S LEVENDE MUZIEK PAGINA 10

HARDOP DENKEN PAG. 2

PAGINA 4

alicia